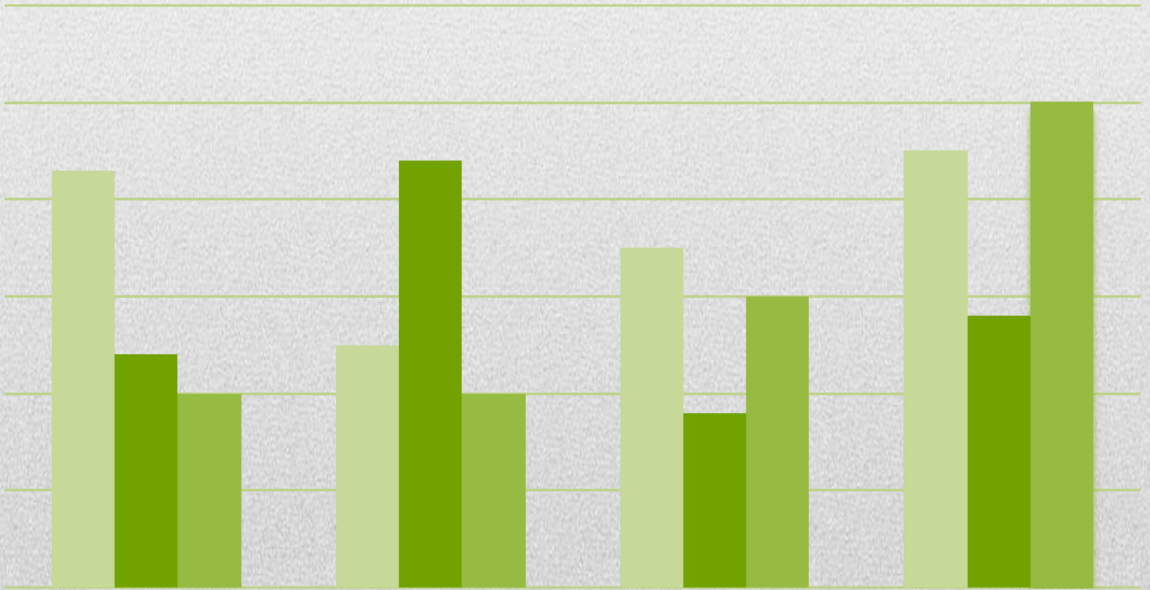

EĞİTİMDEN İSTİHDAMA TÜRKİYE'DE GENÇLERİN MESLEK-ALAN UYUM ANALİZİ

Araştırmalar Serisi I 2025 I

**EĞİTİMDEN İSTİHDAMA
TÜRKİYE'DE GENÇLERİN MESLEK–ALAN
UYUM ANALİZİ**

2025

İÇİNDEKİLER TABLOSU

ÖNSÖZ	4
GİRİŞ	5
1. NİTELİKLİ EĞİTİM VE İSTİHDAM 15 – 34 YAŞ ARASI NÜFUS GENEL DURUM 7	
2. ERKEK NÜFUS	11
3. KADIN NÜFUS	15
4. ERKEK VE KADIN NÜFUS GRUPLARININ KAŞILAŞTIRILMASI.....	19
SONUÇ	23

ÖNSÖZ

Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Araştırmaları Derneği (SÜRKAD) olarak, kentli haklarını odağa alan araştırmalarımızda yalnızca kentsel mekânların değil, bu mekânlarda yaşayan bireylerin sosyal ve ekonomik yaşam kalitesini de önemsiyoruz. Kentli bireylerin eğitim süreçlerinden istihdama uzanan yolculuğu, yalnızca bireysel gelecekleri değil, kentsel yaşamın sürdürülebilirliğini, ekonomik dinamizmini ve toplumsal eşitliği de doğrudan etkilemektedir. Bu rapor, 15–34 yaş aralığındaki genç nüfusun mezun oldukları eğitim alanları ile mevcut esas işleri arasındaki uyum düzeyini kapsamlı biçimde analiz etmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine dayanan bu çalışma, Kentli Hakları İzleme Merkezi (KEHİM) ile birlikte yürüttüğümüz saha ve masa başı araştırma faaliyetlerinin önemli bir parçasıdır. Bulgular, yalnızca mevcut durumu tespit etmekle kalmamakta; aynı zamanda eğitim politikaları, istihdam stratejileri ve kent yönetimlerinde ele alınması gereken temel başlıkları da gözler önüne sermektedir.

Elde edilen veriler, alan–meslek uyumsuzluğunun hem bireysel kariyer tatmini hem de kentlerin ekonomik verimliliği üzerinde belirgin etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Kadın ve erkek genç nüfusun farklı alanlarda sergilediği uyum düzeyleri, toplumsal cinsiyet temelli fırsat eşitsizliklerini de görünür kılmakta; teknik, sosyal ve hizmet sektörlerindeki farklılaşmaların ardındaki yapısal nedenlere ışık tutmaktadır. SÜRKAD olarak bu çalışmayı, karar vericilerden yerel yönetimlere, akademiden sivil topluma kadar geniş bir yelpazede paydaşlara rehberlik edecek, veri temelli ve çözüm odaklı bir kaynak olarak sunuyoruz. Amacımız, gençlerin yetenekleriyle uyumlu, sürdürülebilir ve adil bir istihdam yapısının inşasına katkı sağlamak; kentli haklarının yalnızca kâğıt üzerinde değil, yaşamın her alanında hayata geçirilmesine hizmet etmektir.

Bu raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm araştırmacılarımıza, KEHİM ekibine ve veri sağlayıcı kurumlara teşekkür eder; bulguların eğitimden istihdama uzanan yolda adil, kapsayıcı ve geleceğe dönük politikaların şekillenmesine katkı sunmasını dileriz.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE KENT ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ

GİRİŞ

Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Araştırmaları Derneği (SÜRKAD), 2007 yılından bu yana sürdürülebilir kalkınma, kentli hakları ve kentsel yaşam kalitesi konularında araştırmalar, projeler ve politika önerileri geliştiren; 2023 yılında dernekleşerek kurumsal kimliğini güçlendiren bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu şekilde, kentlerde yaşayan bireylerin sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel haklarını korumayı, geliştirmeyi ve bu hakların hayata geçirilmesini sağlamayı hedefler. Üniversiteler, yerel yönetimler, düşünce kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü ortak çalışmalarla kentsel politikalara veri temelli, katılımcı ve çözüm odaklı yaklaşımlar kazandırır.

Bu rapor, SÜRKAD'ın kurumsal bir girişimi olan Kentli Hakları İzleme Merkezi'nin (KEHİM) araştırma kapasitesiyle hazırlanmıştır. KEHİM, kentli haklarının korunması ve geliştirilmesi için saha araştırmaları, veri analizi, politika izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütür. SÜRKAD'ın bünyesinde faaliyet gösteren bu merkez, kentsel yaşamın tüm boyutlarında eşitlik, erişilebilirlik, katılım ve kapsayıcılık ilkelerini esas alır. Bu bağlamda, KEHİM'in uzmanlığı, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi kentli hakları perspektifinden ele alan bu raporun hazırlanmasında kritik bir rol oynamıştır.

Kentli hakları yalnızca fiziki mekân kullanımıyla değil, bireylerin kent yaşamındaki ekonomik, sosyal ve kültürel katılım düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. Mezun olunan eğitim alanı ile sürdürülen mesleğin uyum düzeyi, bireyin yaşam standardını, gelir güvencesini, kariyer gelişimini ve kentsel hizmetlere erişimini etkileyen önemli bir göstergedir. Bu nedenle eğitim–istihdam uyumu, kentsel hakların gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesi açısından temel bir araştırma konusudur.

SÜRKAD, bu raporu hazırlatarak Türkiye'de 15–34 yaş aralığındaki genç nüfusun eğitim–istihdam uyum düzeyini bütüncül bir bakışla ortaya koymayı amaçlamıştır. TÜİK verileri üzerinden yapılan analizler, kadın ve erkek gençler arasındaki farklılıkları, alan bazlı uyum oranlarını ve bu oranların kentli hakları açısından ne anlama geldiğini görünür kılmaktadır. Raporda elde edilen bulgular, yalnızca mevcut durumu tanımlamakla kalmamakta, aynı zamanda eğitim politikalarına, istihdam

stratejilerine ve yerel yönetimlerin kalkınma planlarına ışık tutacak öneriler sunmaktadır.

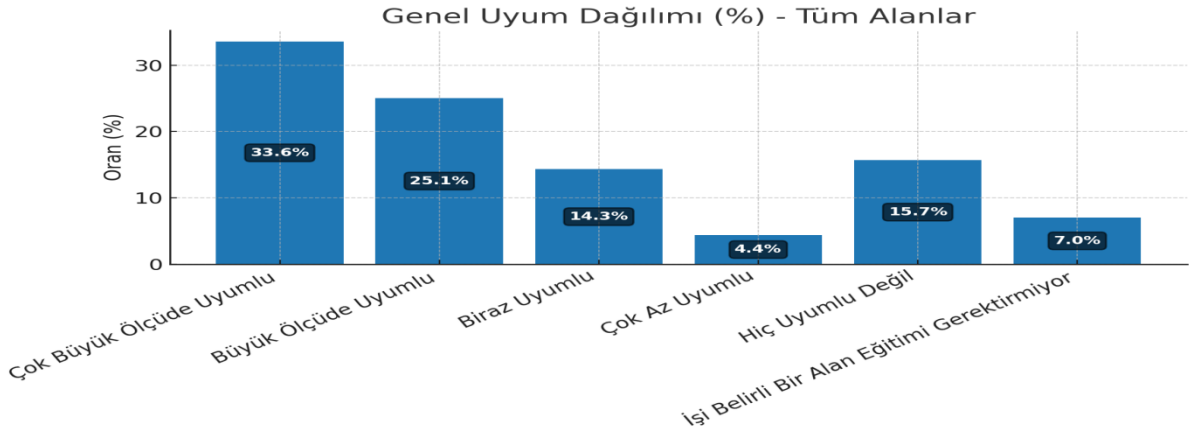
Bu çalışma, gençlerin yetenekleri ve eğitim geçmişleriyle uyumlu istihdam olanaklarının güçlendirilmesinin, yalnızca bireysel refahı değil, aynı zamanda kentlerin ekonomik canlılığını, sosyal uyumunu ve demokratik yapısını güçlendireceği inancıyla hazırlanmıştır. SÜRKAD ve KEHİM, bu raporun paydaşlar nezdinde daha adil, kapsayıcı ve geleceğe dönük politikaların şekillenmesine katkı sunmasını hedeflemektedir.

1. NİTELİKLİ EĞİTİM VE İSTİHDAM 15 – 34 YAŞ ARASI NÜFUS GENEL DURUM

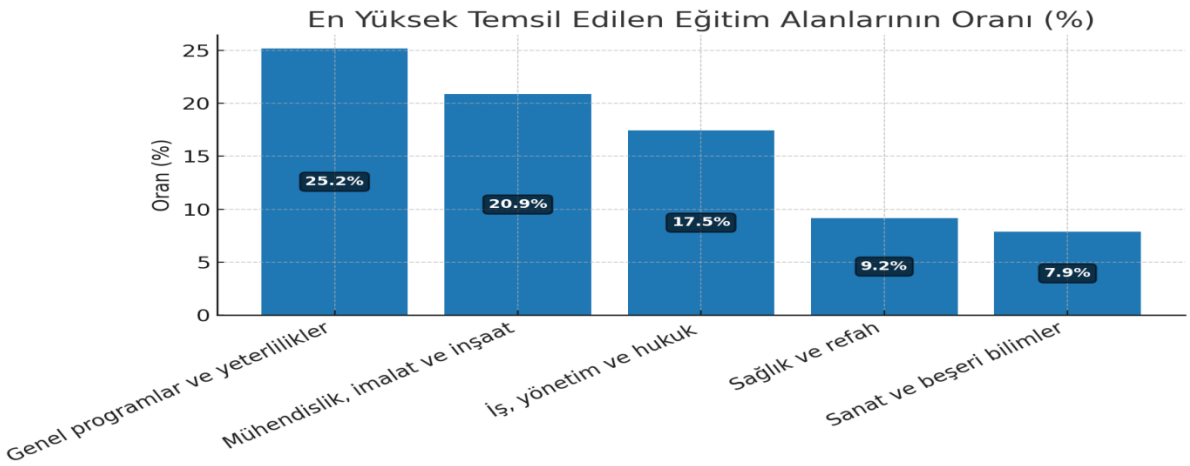
Eğitim alanına göre mevcut esas iş ve son iş ile mezun olunan bölümün uyumu, 2024

Eğitim Alanı	Toplam	Çok Büyük Ölçüde Uyumlu	Büyük Ölçüde Uyumlu	Biraz Uyumlu	Çok Az Uyumlu	Hiç Uyumlu Değil	İş Belirli Bir Alan Eğitimi Gerektirmiyor
Toplam	9 221	3 095	2 310	1 319	404	1 446	647
Genel programlar ve yeterlilikler	2 322	589	648	445	108	315	216
Eğitim	620	350	140	45	14	51	20
Sanat ve beşeri bilimler	728	221	137	90	40	164	75
Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon	329	105	101	50	21	38	13
İş, yönetim ve hukuk	1 610	521	419	245	76	242	107
Doğa bilimleri, matematik ve istatistik	98	36	22	14	6	12	8
Bilişim ve iletişim teknolojileri	201	51	54	27	11	46	12
Mühendislik, imalat ve inşaat	1 925	622	480	286	80	336	122
Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik	119	51	28	11	4	19	7
Sağlık ve refah	846	384	190	63	24	139	47
Hizmetler	422	165	91	42	19	84	20

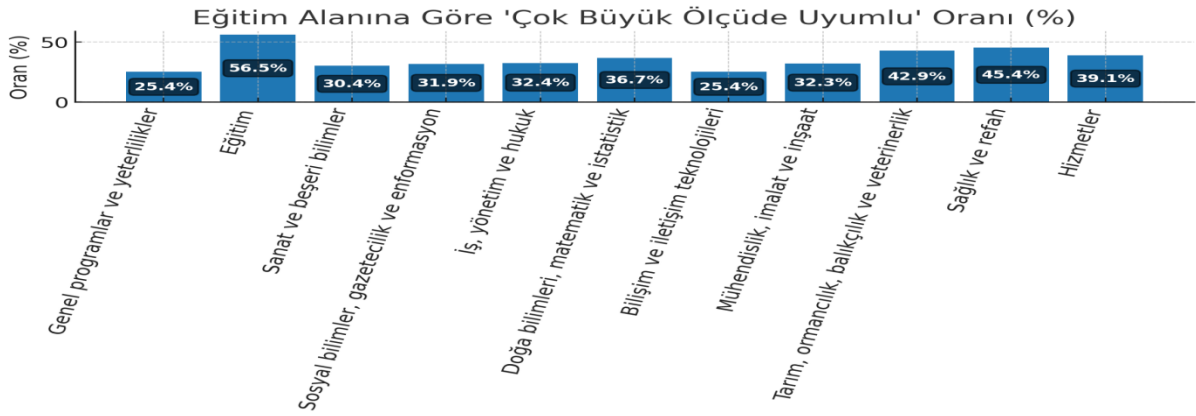
Tablodaki veriler, 15-34 yaş grubundaki bireylerin mezun oldukları eğitim alanı ile mevcut esas işleri arasındaki uyum düzeyini göstermektedir. Genel toplamda 9.221 kişinin verisi değerlendirilmiş olup, bunların %33,6'sı (3.095 kişi) "çok büyük ölçüde uyumlu" bir işte çalışmaktadır. %25 oranında (2.310 kişi) "büyük ölçüde uyumlu" bir pozisyonda bulunurken, %14,3'ü (1.319 kişi) "biraz uyumlu" olarak nitelendirilebilecek işlerde yer almaktadır. %4,4'lük bir kesim (404 kişi) "çok az uyumlu" alanda çalışırken, %15,7'si (1.446 kişi) eğitim alanıyla hiç uyumlu olmayan işlerde çalışmaktadır. Ayrıca %7 (647 kişi) için çalıştıkları işin belirli bir alan eğitimi gerektirmediği belirtilmiştir.

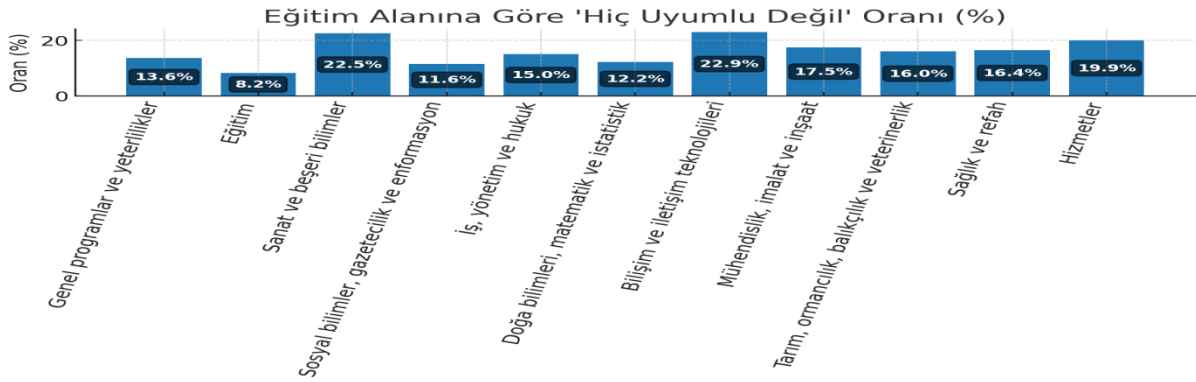
Eğitim alanlarına göre dağılım incelendiğinde, “mühendislik, imalat ve inşaat” 1.925 kişi ile en yüksek temsil edilen alandır. Bu grubun %32,3’ü (622 kişi) çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. “Genel programlar ve yeterlilikler” 2.322 kişiyle ikinci sırada yer almakta, ancak bu grubun uyum oranı daha dengeli dağılmıştır; çok büyük ölçüde uyum %25,4, büyük ölçüde uyum ise %27,9’dur. “İş, yönetim ve hukuk” alanında mezun olan 1.610 kişinin %32,4’ü çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışırken, %26’sı büyük ölçüde uyum göstermektedir.

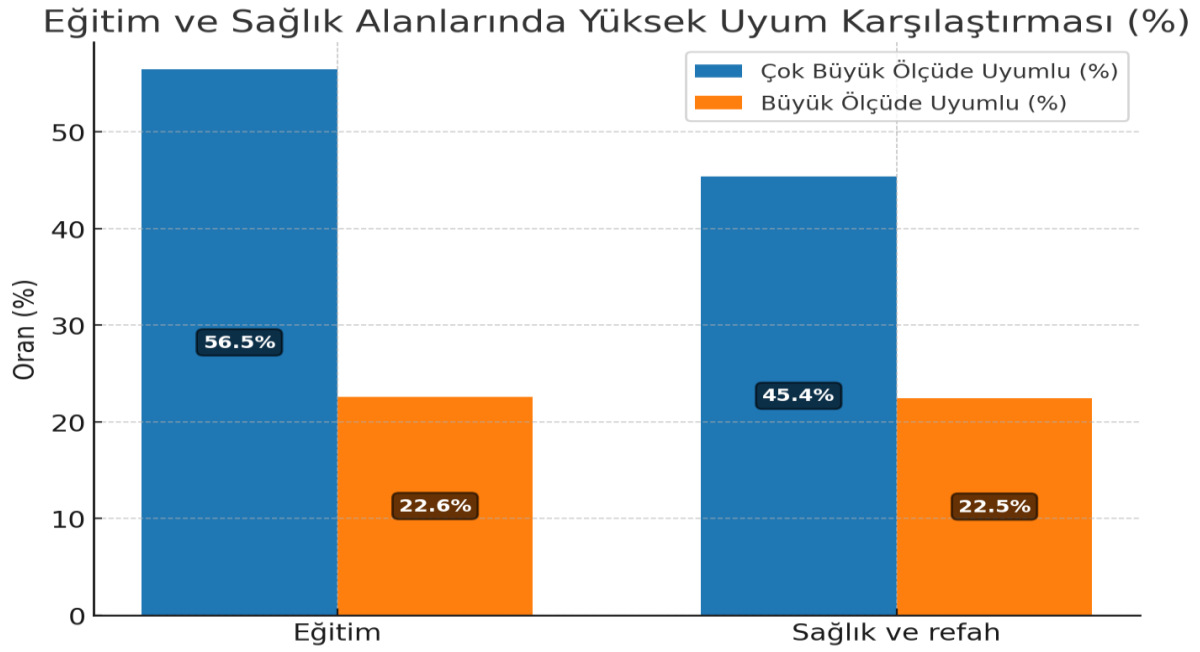
“Eğitim” alanında mezun olan 620 kişinin yarısından fazlası (%56,4) çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. Bu oran, tüm alanlar içinde en yüksek uyum oranlarından biridir. Benzer şekilde, “sağlık ve refah” alanında mezun olan 846 kişinin %45,4’ü çok büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almaktadır. Buna karşın, “doğa bilimleri, matematik ve istatistik” alanında mezun olan 98 kişinin yalnızca %36,7’si çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmakta, bu da görece düşük bir uyum düzeyine işaret etmektedir.

“Sanat ve beşeri bilimler” ile “sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon” alanlarında uyum oranları görece düşüktür. Sanat ve beşeri bilimlerde mezunların yalnızca %30,4’ü çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmakta, sosyal bilimlerde ise bu oran %31,9’dur. Bu alanlarda aynı zamanda eğitimle hiç uyumlu olmayan işlerde çalışanların oranı da yüksektir (%22,5 ve %11,6).

“Bilişim ve iletişim teknolojileri” alanı 201 kişi ile görece küçük bir grubu temsil etmesine rağmen, %25,4’lük çok büyük ölçüde uyum oranı dikkat çekmektedir. Bununla birlikte %22,9’luk bir kesim tamamen uyumsuz alanlarda çalışmaktadır. “Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik” alanında mezun olan 119 kişinin yarıya yakını (%42,9) çok veya büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır, ancak küçük örneklem büyüklüğü nedeniyle bu oranın genel eğilimi temsil etme gücü sınırlıdır.

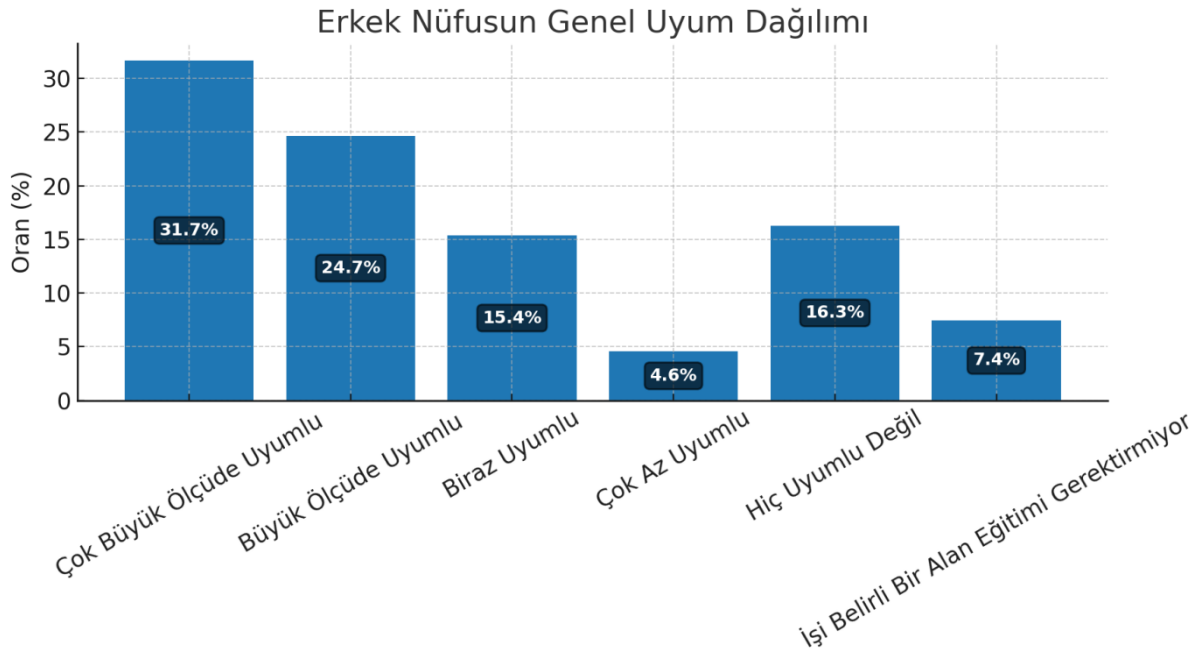
Hizmetler alanında çalışanların %39,1'i (165 kişi) çok büyük ölçüde uyumlu, %21,6'sı (91 kişi) büyük ölçüde uyumlu işlerde yer alırken, %19,9'u (84 kişi) tamamen uyumsuz işlerde çalışmaktadır. Genel olarak bakıldığında, eğitim ve sağlık gibi alanlarda yüksek uyum oranları göze çarparken, sanat, sosyal bilimler ve bilişim gibi alanlarda uyumsuzluk oranları belirgin şekilde daha yüksektir. Bu durum, mezun olunan alan ile iş piyasasının ihtiyaçları arasındaki yapısal farklılıkların önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

2. ERKEK NÜFUS

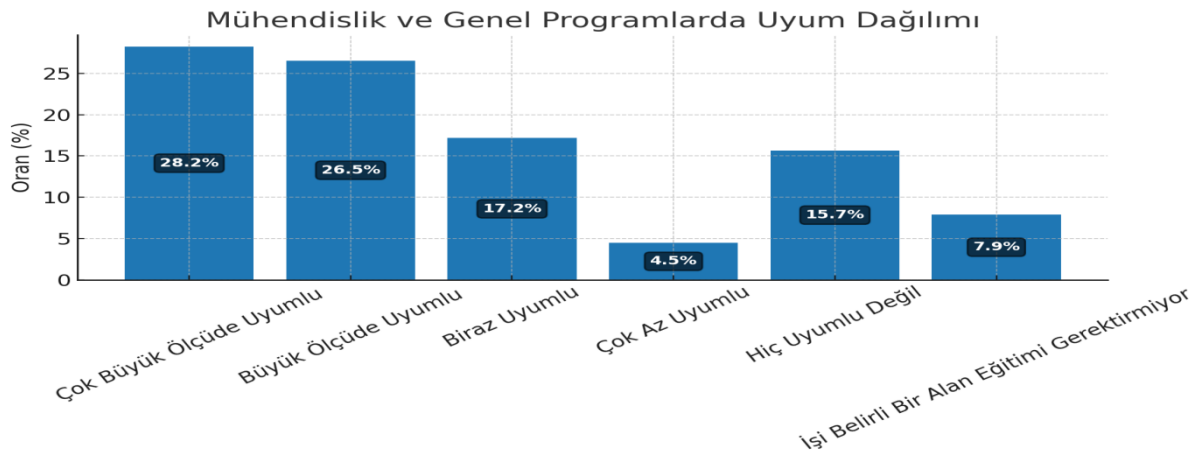
Eğitim alanına göre mevcut esas iş ve son iş ile mezun olunan bölümün uyumu, 2024

Eğitim Alanı	Toplam	Çok Büyük Ölçüde Uyumlu	Büyük Ölçüde Uyumlu	Biraz Uyumlu	Çok Az Uyumlu	Hiç Uyumlu Değil	İş Belirli Bir Alan Eğitimi Gerektirmiyor
Erkek	5 809	1 840	1 432	892	266	947	432
Genel programlar ve yeterlilikler	1 648	405	477	311	75	228	152
Eğitim	216	110	45	23	5	22	10
Sanat ve beşeri bilimler	403	117	65	58	21	94	47
Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon	171	53	55	30	12	17	4
İş, yönetim ve hukuk	930	303	213	141	47	158	67
Doğa bilimleri, matematik ve istatistik	49	18	9	4	2	9	6
Bilişim ve iletişim teknolojileri	159	45	42	20	8	34	10
Mühendislik, imalat ve inşaat	1 617	516	390	251	71	283	106
Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik	89	37	23	9	2	14	3
Sağlık ve refah	267	131	58	20	8	35	15
Hizmetler	261	104	56	24	13	52	12

Erkek nüfus verileri, 15-34 yaş grubundaki bireylerin mezun oldukları eğitim alanları ile mevcut esas işleri arasındaki uyum düzeyini göstermektedir. Toplam 5.809 erkeğin verileri incelendiğinde, %31,7'si (1.840 kişi) "çok büyük ölçüde uyumlu" bir işte çalışmakta, %24,6'sı (1.432 kişi) "büyük ölçüde uyumlu" pozisyonlarda yer almakta ve %15,4'ü (892 kişi) "biraz uyumlu" olarak nitelendirilebilecek işlerde bulunmaktadır. %4,6'lık bir kesim (266 kişi) çok az uyumlu, %16,3'lük bir kesim (947 kişi) hiç uyumlu olmayan alanlarda çalışırken, %7,4'ü (432 kişi) için işin belirli bir alan eğitimi gerektirmediği belirtilmektedir.

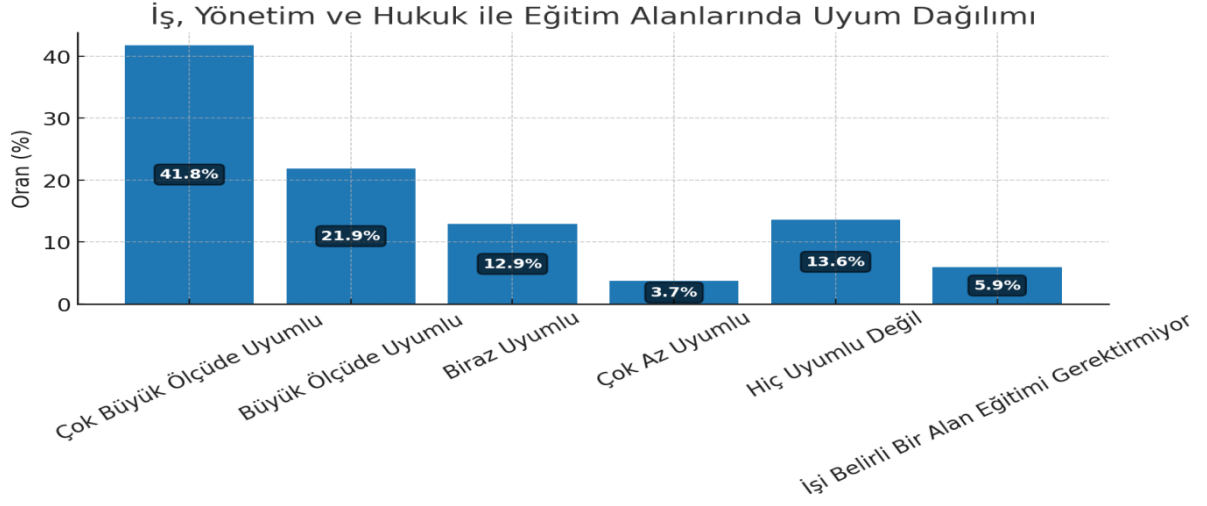

Alanlar bazında değerlendirildiğinde, en yüksek temsil oranına sahip grup 1.617 kişi ile “mühendislik, imalat ve inşaat” mezunlarıdır. Bu alanda çalışan erkeklerin %31,9’u çok büyük ölçüde uyumlu, %24,1’i büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almaktadır. Ancak %17,5’lik bir kesim hiç uyumlu olmayan pozisyonlarda çalışmaktadır. İkinci sırada 1.648 kişi ile “genel programlar ve yeterlilikler” alanı yer almakta, bu grupta çok büyük ölçüde uyum oranı %24,6, büyük ölçüde uyum oranı %28,9’dur.

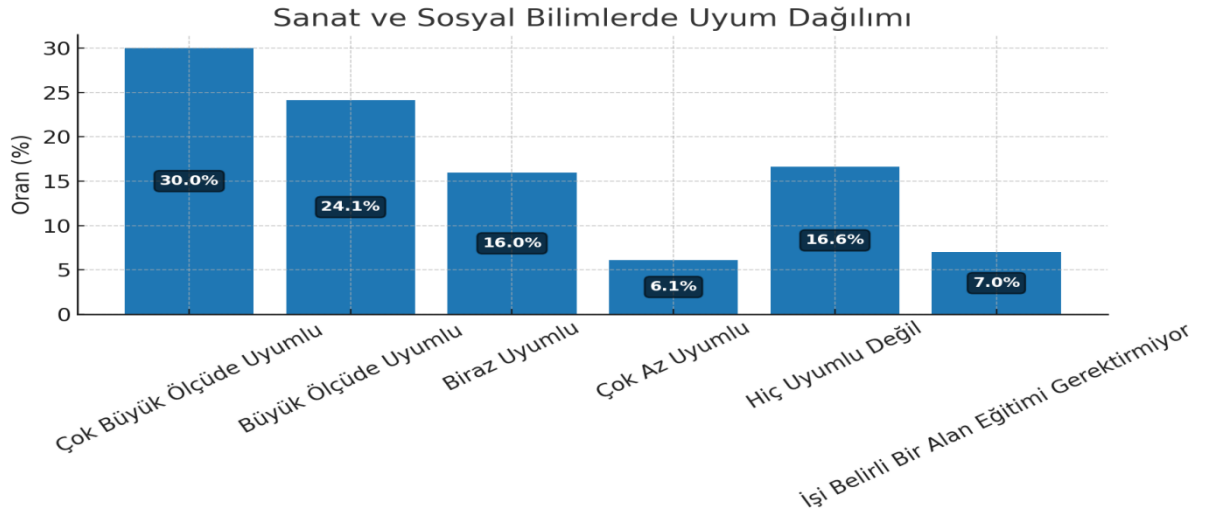
“İş, yönetim ve hukuk” alanı 930 kişi ile öne çıkmakta, bu grubun %32,6’sı çok büyük ölçüde uyumlu işlerde, %22,9’u büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. “Eğitim” alanında ise 216 kişi bulunmakta olup, bu mezunların yarısından fazlası (%50,9) çok büyük ölçüde uyumlu işlerde görev yapmaktadır. Benzer şekilde, “sağlık ve refah”

alanında 267 kişinin %49,1'i çok büyük ölçüde uyumlu, %21,7'si büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almaktadır.

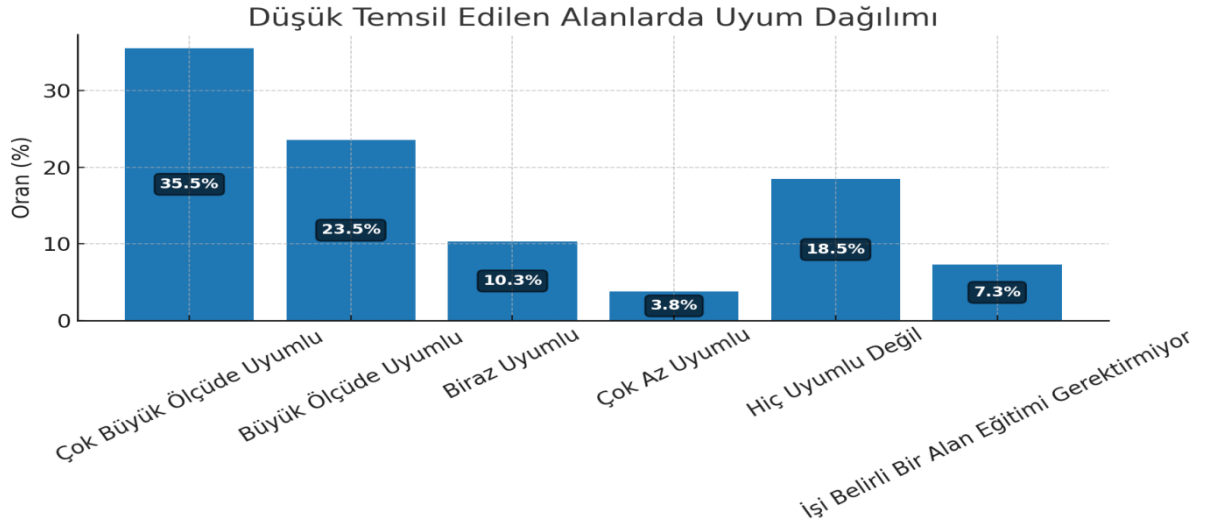
“Sanat ve beşeri bilimler” alanında 403 kişinin %29’u çok büyük ölçüde uyumlu işlerde, %16,1’i büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışırken, %23,3’ü hiç uyumlu olmayan işlerde bulunmaktadır. “Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon” alanında 171 kişinin %31’i çok büyük ölçüde uyumlu, %32,2’si büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almakta olup, tamamen uyumsuzluk oranı %9,9’dur.

13

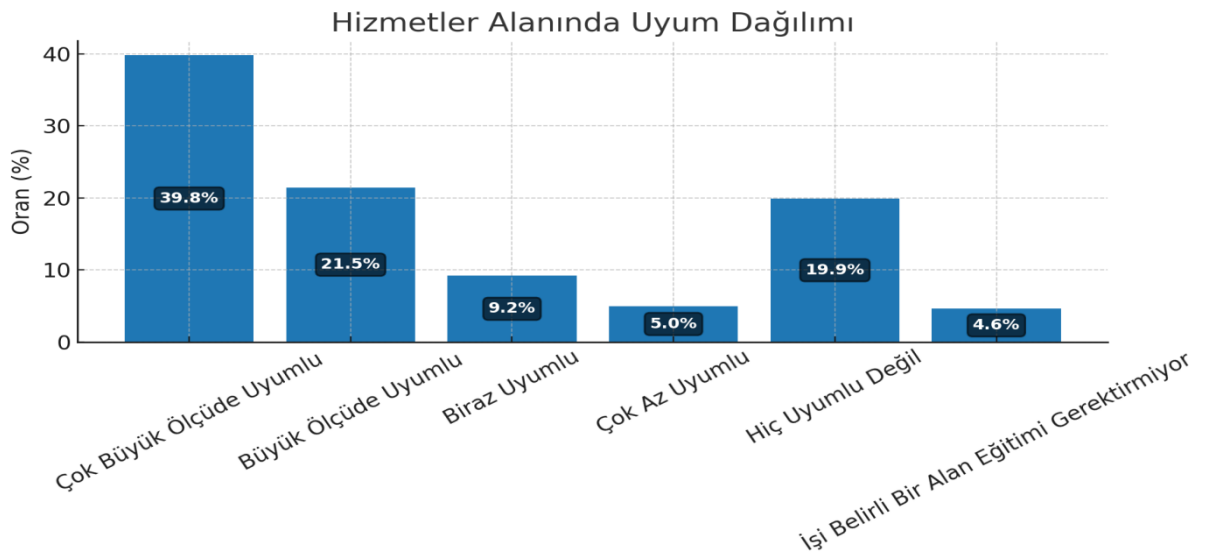

Düşük temsil edilen alanlarda da dikkat çekici farklılıklar gözlenmektedir. “Doğa bilimleri, matematik ve istatistik” alanında yalnızca 49 kişi yer almakta ve %36,7’si çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. “Bilişim ve iletişim teknolojileri” alanında ise 159 kişinin %28,3’ü çok büyük ölçüde uyumlu, %26,4’ü büyük ölçüde uyumlu pozisyonlarda yer almasına rağmen, %21,4’ü tamamen uyumsuz alanlarda

çalışmaktadır. “Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik” alanındaki 89 kişinin yarıya yakını (%44,9) çok veya büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almakta, %15,7’si hiç uyumlu olmayan pozisyonlarda bulunmaktadır.

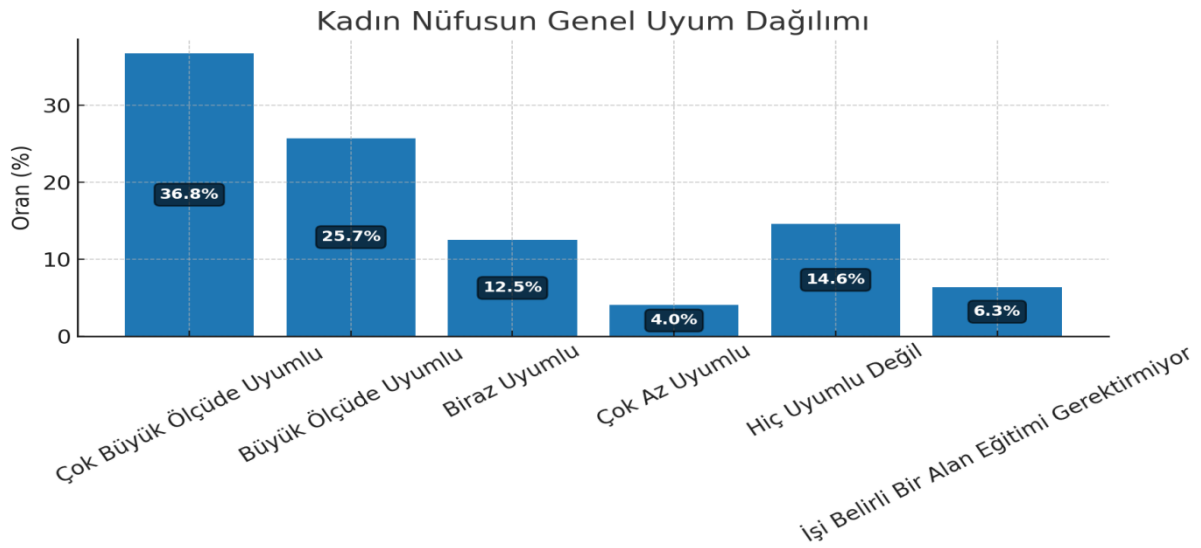
“Hizmetler” alanında çalışan 261 kişinin %39,8’i çok büyük ölçüde uyumlu, %21,5’i büyük ölçüde uyumlu işlerde görev almakta, %19,9’u ise tamamen uyumsuz alanlarda çalışmaktadır. Genel olarak, erkek nüfusta mühendislik, iş-yönetim-hukuk ve genel programlar yüksek temsil oranına sahip olurken, eğitim ve sağlık alanlarında yüksek uyum oranları dikkat çekmektedir. Buna karşın sanat, bilişim ve bazı sosyal bilim alanlarında uyumsuzluk oranları görece daha yüksektir.

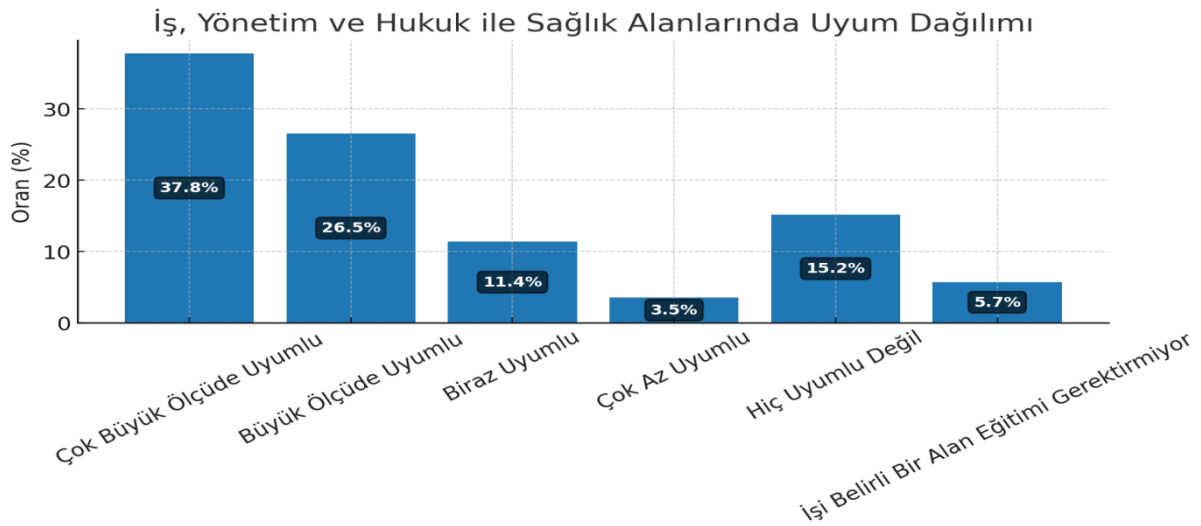
3. KADIN NÜFUS

Eğitim Alanı	Toplam	Çok Büyük Ölçüde Uyumlu	Büyük Ölçüde Uyumlu	Biraz Uyumlu	Çok Az Uyumlu	Hiç Uyumlu Değil	İş Belirli Bir Alan Eğitimi Gerektirmiyor
Kadın	3 412	1 255	878	427	138	499	216
Genel programlar ve yeterlilikler	674	185	171	134	33	87	64
Eğitim	404	240	95	22	8	29	10
Sanat ve beşeri bilimler	326	104	72	32	19	70	28
Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon	158	52	47	20	8	21	9
İş, yönetim ve hukuk	680	217	206	104	29	84	40
Doğa bilimleri, matematik ve istatistik	49	18	13	9	3	3	1
Bilişim ve iletişim teknolojileri	42	6	12	7	3	11	3
Mühendislik, imalat ve inşaat	308	106	89	35	9	52	16
Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik	30	13	5	2	2	5	3
Sağlık ve refah	579	253	132	43	16	104	32
Hizmetler	161	61	35	18	6	32	9

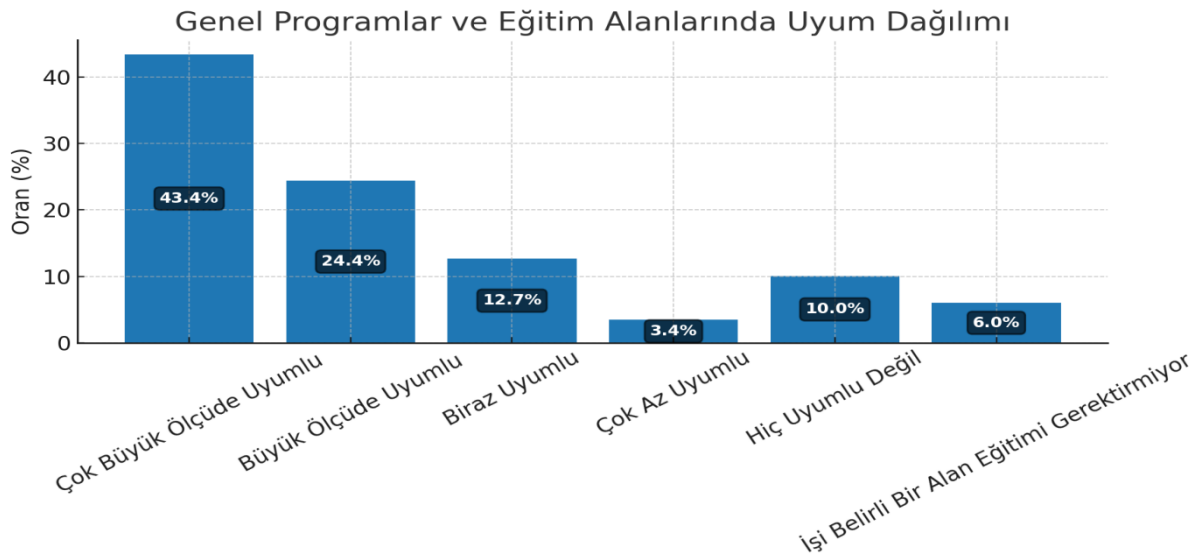
Kadın nüfus verileri, 15-34 yaş grubundaki mezuniyet alanı ile mevcut esas iş arasındaki uyum düzeylerini ortaya koymaktadır. Toplam 3.412 kadının değerlendirildiği tabloda, %36,8'i (1.255 kişi) çok büyük ölçüde uyumlu, %25,7'si (878 kişi) büyük ölçüde uyumlu, %12,5'i (427 kişi) biraz uyumlu işlerde çalışmaktadır. %4 (138 kişi) çok az uyumlu, %14,6'sı (499 kişi) hiç uyumlu olmayan alanlarda çalışmakta ve %6,3'ü (216 kişi) için iş belirli bir alan eğitimi gerektirmemektedir.

Alanlara göre incelendiğinde, en yüksek temsil oranına sahip alan 680 kişi ile “iş, yönetim ve hukuk” olup bu grupta %31,9 çok büyük ölçüde uyumlu, %30,3 büyük ölçüde uyumlu oranı görülmektedir. Bunu %38,6 çok büyük ölçüde uyum oranıyla 579 kişiyle “sağlık ve refah” alanı izlemektedir. Sağlık alanında %22,8 büyük ölçüde uyum oranı bulunurken %18 hiç uyumlu olmayan iş oranı dikkat çekmektedir.

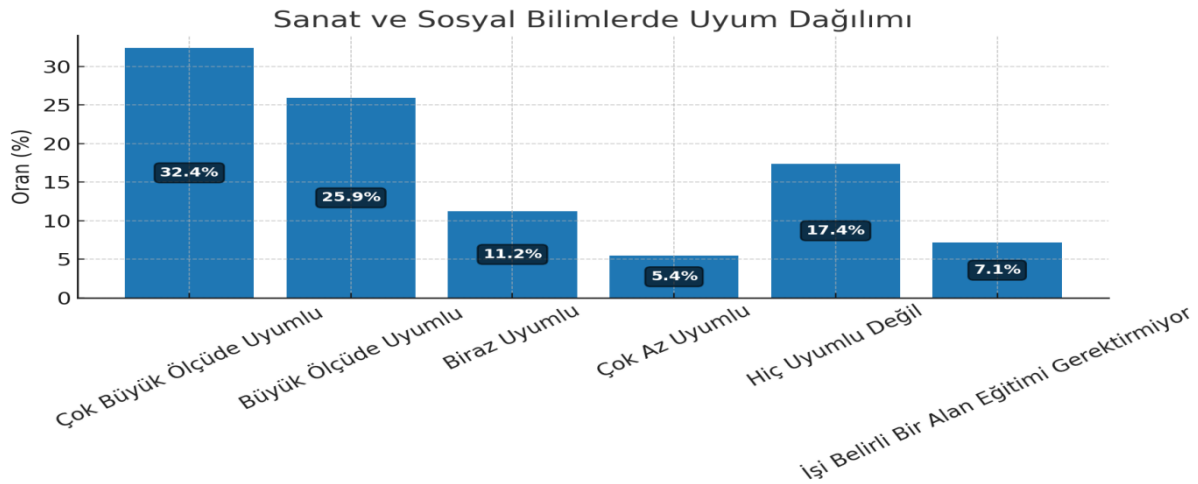

“Genel programlar ve yeterlilikler” alanında yer alan 674 kişinin %27,4’ü çok büyük ölçüde, %25,4’ü büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. Bu grupta biraz uyumlu olanların oranı (%19,9) diğer birçok alana göre yüksektir. “Eğitim” alanında ise 404 kişi bulunmakta olup, bu mezunların %59,4’ü çok büyük ölçüde, %23,5’i büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almakta, tamamen uyumsuzluk oranı yalnızca %7,2’dir.

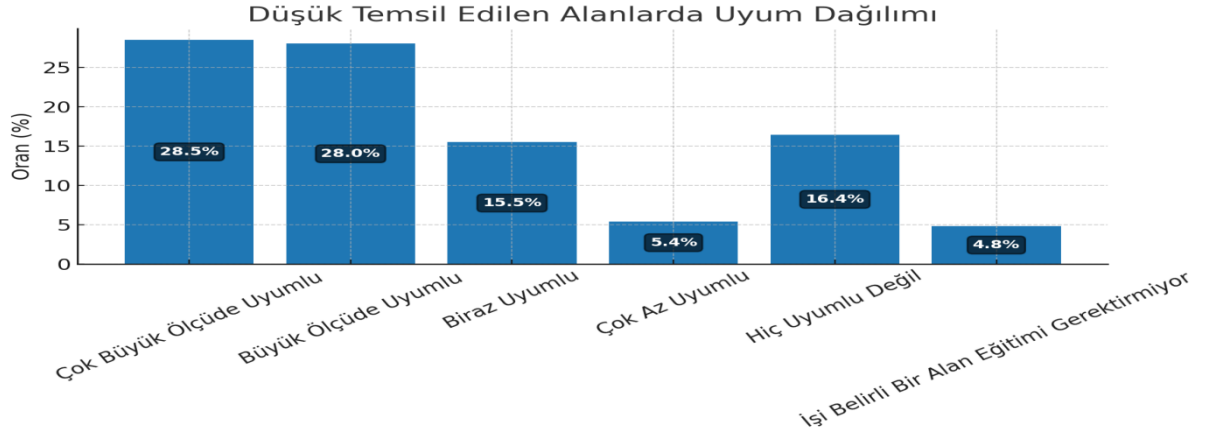
“Sanat ve beşeri bilimler” alanındaki 326 kişinin %31,9’u çok büyük ölçüde, %22,1’i büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmakta; %21,5’i tamamen uyumsuz alanlarda istihdam edilmektedir. “Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon” alanında 158 kişi yer almakta, %32,9 çok büyük ölçüde, %29,7 büyük ölçüde uyumlu oranı görülmektedir. Bu alanda %13,3 oranında hiç uyumlu olmayan işlerde çalışma söz konusudur.

17

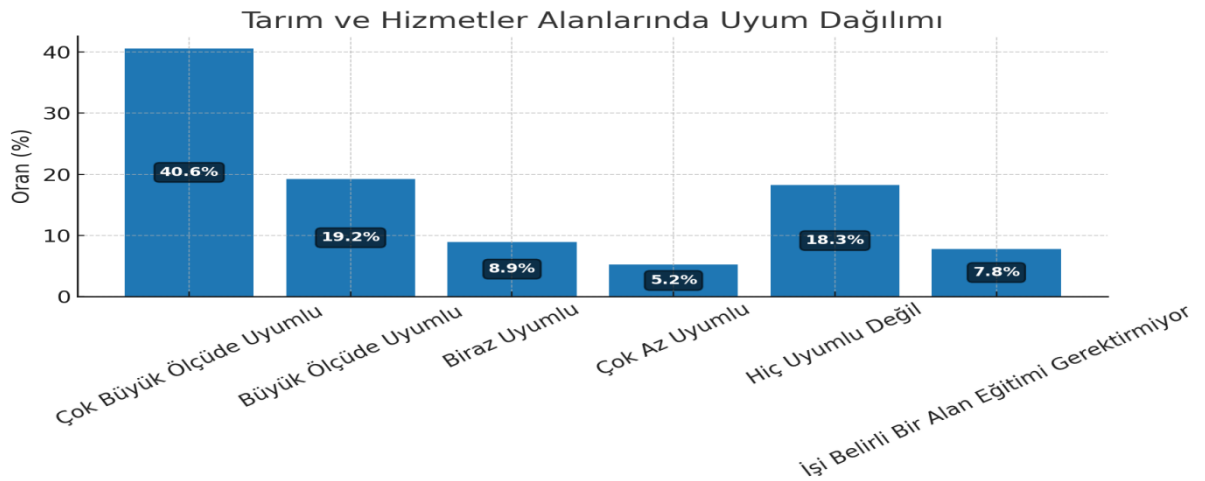

Daha düşük temsil edilen alanlarda belirgin farklılıklar vardır. “Doğa bilimleri, matematik ve istatistik” alanında 49 kişi yer almakta ve %36,7’si çok büyük ölçüde uyumlu, %26,5’i büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. “Bilişim ve iletişim teknolojileri” alanındaki 42 kişinin yalnızca %14,3’ü çok büyük ölçüde uyumlu, %28,6’sı büyük ölçüde uyumlu işlerde yer almakta; uyumsuzluk oranı %26,2’ye çıkmaktadır. “Mühendislik, imalat ve inşaat” alanında 308 kişinin %34,4’ü çok büyük

ölçüde, %28,9'u büyük ölçüde uyumlu işlerde bulunurken, %16,9'u tamamen uyumsuz işlerde çalışmaktadır.

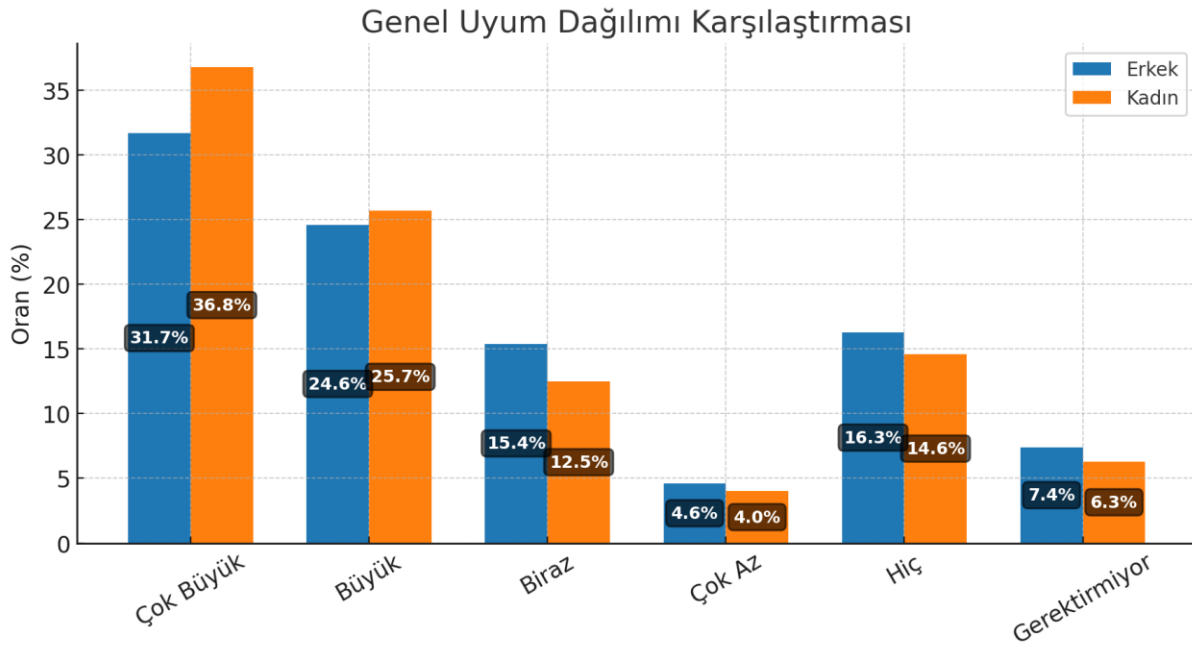

“Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik” alanında yalnızca 30 kişi yer almakta ve bu mezunların yarıya yakını (%43,3) çok veya büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır. “Hizmetler” alanında ise 161 kişi bulunmakta olup, %37,9'u çok büyük ölçüde, %21,7'si büyük ölçüde uyumlu pozisyonlarda çalışmaktadır. Bu grupta %19,9'luk bir kesim tamamen uyumsuz alanlarda istihdam edilmektedir. Genel olarak, kadın nüfusta eğitim ve sağlık alanlarında uyum oranları belirgin şekilde yüksekken, bilişim, sanat ve bazı mühendislik alanlarında uyumsuzluk oranları görece daha yüksektir.

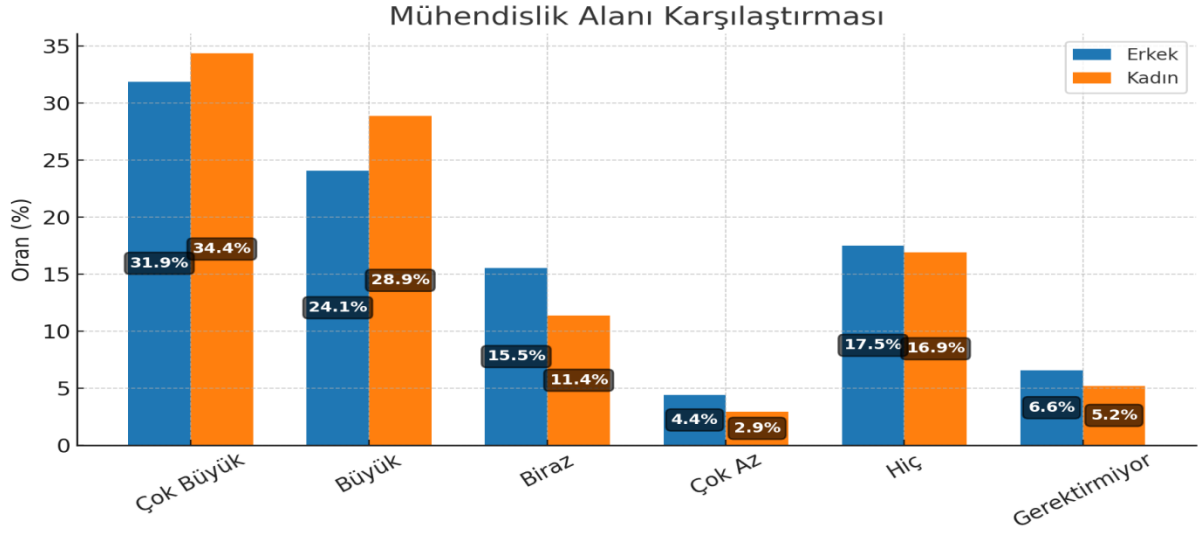
4. ERKEK VE KADIN NÜFUS GRUPLARININ KAŞILAŞTIRILMASI

Erkek ve kadın nüfus verilerinin karşılaştırılması, mezuniyet alanı ile mevcut esas iş arasındaki uyum düzeylerinde belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Genel toplamda erkeklerde çok büyük ölçüde uyum oranı %31,7, kadınlarda ise %36,8'dir. Büyük ölçüde uyum oranı erkeklerde %24,6, kadınlarda %25,7 seviyesindedir. Biraz uyumlu işlerde çalışma oranı erkeklerde %15,4 ile kadınların %12,5'ine göre daha yüksektir. Çok az uyumlu ve hiç uyumlu olmayan işlerde çalışma oranı erkeklerde sırasıyla %4,6 ve %16,3 iken, kadınlarda %4 ve %14,6'dır. İş belirli bir alan eğitimi gerektirmeyen pozisyonlarda çalışma oranı erkeklerde %7,4, kadınlarda ise %6,3 olarak hesaplanmıştır. Bu veriler, kadınların genel olarak alanıyla uyumlu işlerde çalışma oranının erkekler göre biraz daha yüksek olduğunu, erkeklerde ise uyumsuzluk oranının görece fazla olduğunu göstermektedir.

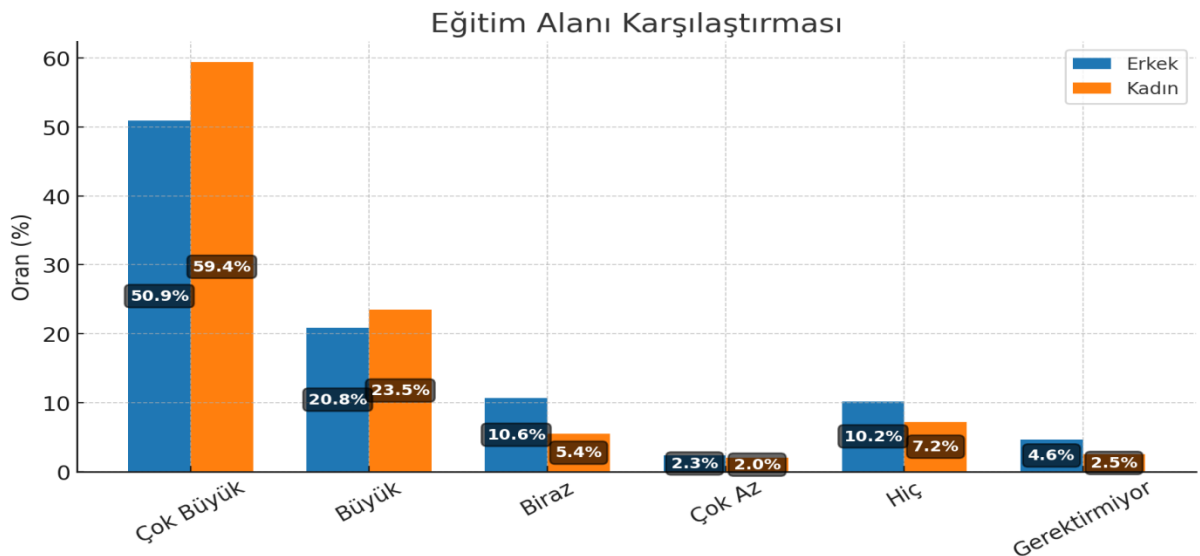

Eğitim alanına göre incelendiğinde, mühendislik, imalat ve inşaat alanı erkeklerde %31,9 çok büyük ölçüde uyum, %24,1 büyük ölçüde uyum oranıyla öne çıkarken; kadınlarda aynı alanda çok büyük ölçüde uyum %34,4, büyük ölçüde uyum %28,9'dur. Her iki cinsiyette de mühendislik alanında yüksek temsil oranı bulunmakla birlikte, kadınlarda bu alanda tamamen uyumsuz iş oranı %16,9 ile erkeklerdeki %17,5 oranına yakındır. İş, yönetim ve hukuk alanında erkeklerde %32,6 çok büyük ölçüde uyum, kadınlarda ise %31,9 oranı görülmekte; büyük ölçüde uyum oranı

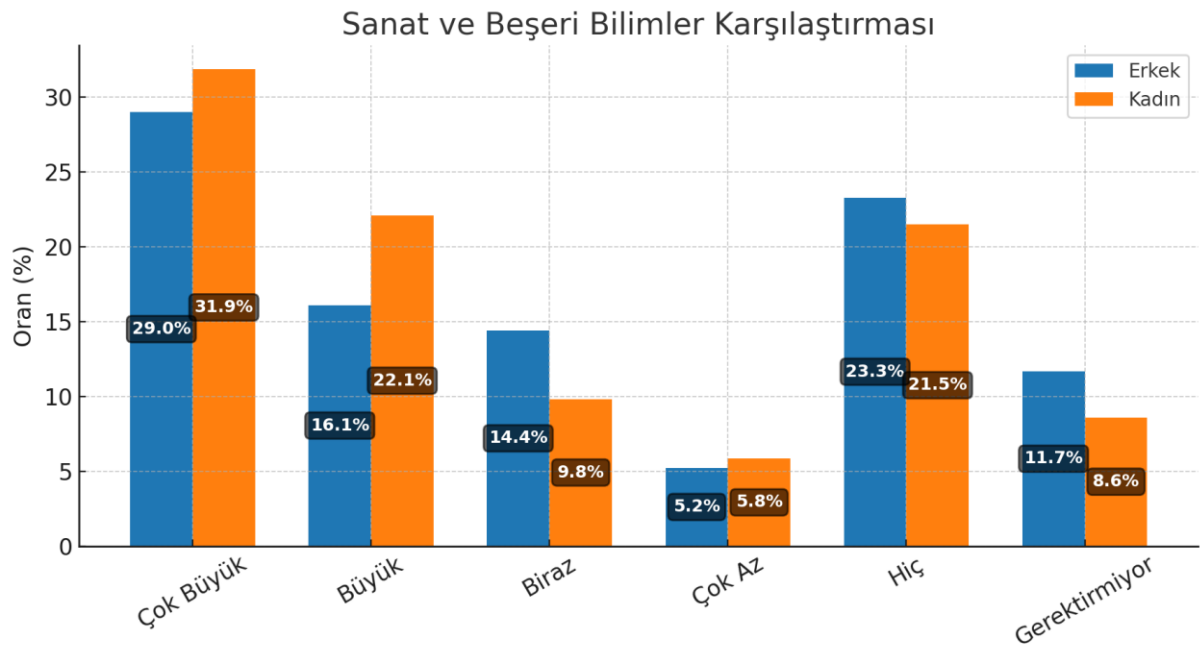
erkeklerde %22,9, kadınlarda %30,3 ile daha yüksektir. Bu fark, kadınların iş ve yönetim alanında daha yüksek toplam uyum oranına sahip olduğunu göstermektedir.

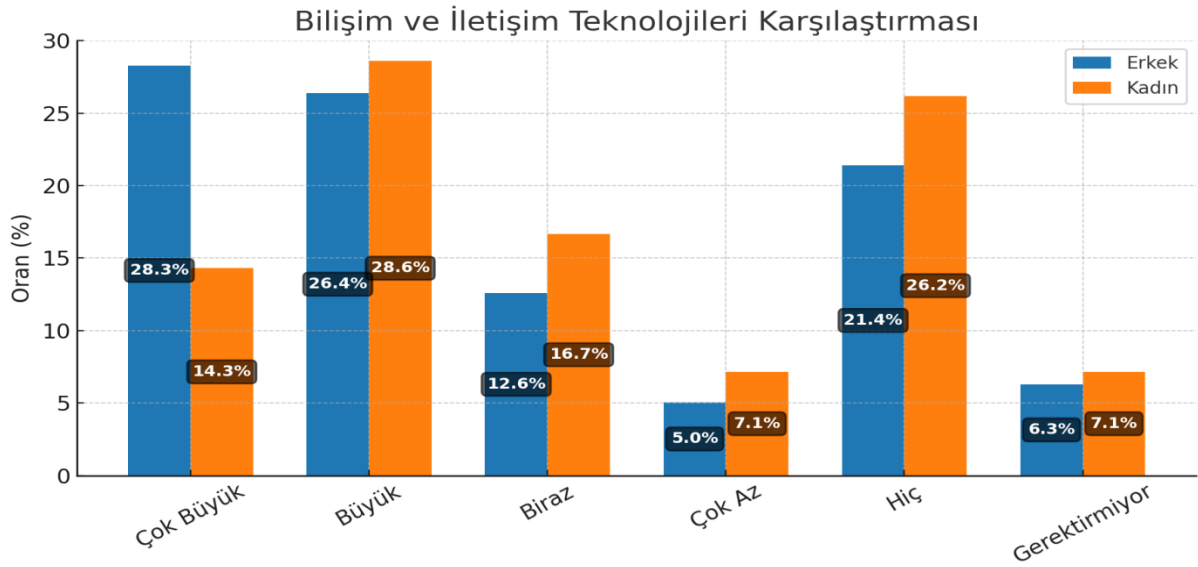
Eğitim alanında kadınlar belirgin şekilde öne çıkmaktadır. Kadın mezunların %59,4'ü çok büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışırken, erkeklerde bu oran %50,9'dur. Büyük ölçüde uyum oranı kadınlarda %23,5, erkeklerde %20,8'dir. Her iki cinsiyette de eğitim alanında tamamen uyumsuzluk oranı oldukça düşüktür. Sağlık ve refah alanında da kadınlar %38,6 çok büyük ölçüde, %22,8 büyük ölçüde uyum oranıyla erkeklerin %49,1 çok büyük ölçüde ve %21,7 büyük ölçüde uyum oranına kıyasla biraz daha düşük bir uyum düzeyi sergilemektedir. Ancak erkeklerde çok büyük ölçüde uyum oranı daha yüksek olsa da, kadınlarda tamamen uyumsuz iş oranı %18 ile erkeklerdeki %13,1 oranından yüksektir.

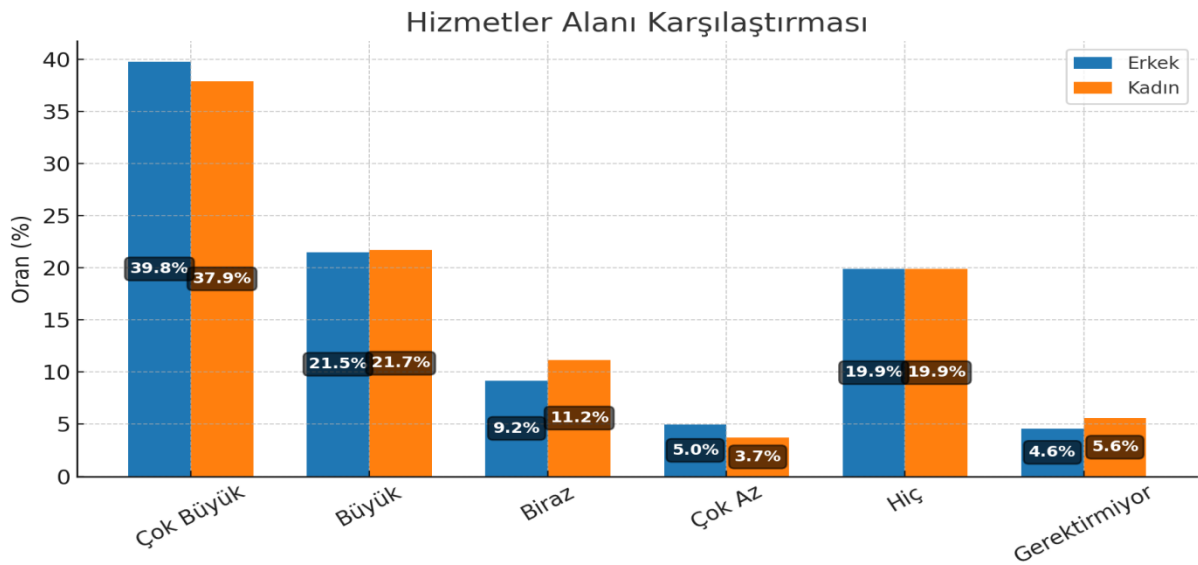
Sanat ve beşeri bilimler alanında erkeklerde %29 çok büyük ölçüde uyum, %16,1 büyük ölçüde uyum oranı görülürken; kadınlarda bu oranlar sırasıyla %31,9 ve %22,1'dir. Kadınlar bu alanda hem çok hem de büyük ölçüde uyumda erkeklerden daha iyi durumda olsalar da, tamamen uyumsuz iş oranları %21,5 ile erkeklerdeki %23,3 oranına yakın seyretmektedir. Sosyal bilimler, gazetecilik ve enformasyon alanında erkekler %31 çok büyük ölçüde, %32,2 büyük ölçüde uyum oranına sahiptir; kadınlarda ise bu oranlar sırasıyla %32,9 ve %29,7'dir. Burada erkeklerin toplam uyum oranı daha yüksek olmakla birlikte, kadınlarda tamamen uyumsuzluk oranı biraz daha yüksektir.

Düşük temsil edilen alanlarda da cinsiyetler arası farklar dikkat çekicidir. Doğa bilimleri, matematik ve istatistik alanında her iki cinsiyette de çok büyük ölçüde uyum oranı %36,7'dir; ancak kadınlarda büyük ölçüde uyum oranı erkeklerden 4 puan daha yüksektir. Bilişim ve iletişim teknolojileri alanında erkekler %28,3 çok büyük ölçüde uyum ve %26,4 büyük ölçüde uyum oranına sahipken; kadınlarda bu oranlar sırasıyla %14,3 ve %28,6'dır. Erkeklerin çok büyük ölçüde uyum oranı bu alanda kadınların iki katıdır. Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik alanında ise erkekler %41,6, kadınlar %43,3 oranında çok veya büyük ölçüde uyumlu işlerde çalışmaktadır.

Hizmetler alanında erkeklerde çok büyük ölçüde uyum oranı %39,8, kadınlarda %37,9'dur. Büyük ölçüde uyum oranı ise kadınlarda %21,7, erkeklerde %21,5 ile birbirine çok yakındır. Tamamen uyumsuz iş oranı her iki cinsiyette de %19,9'dur. Genel olarak, kadınlar eğitim, sanat, iş-yönetim-hukuk ve genel programlar alanlarında erkeklere göre daha yüksek toplam uyum oranlarına sahiptir. Erkekler ise mühendislik, bilişim ve sağlık alanlarında görece daha yüksek veya benzer uyum oranlarına ulaşmaktadır. Bununla birlikte, bilişim ve mühendislik gibi teknik alanlarda erkekler ile kadınlar arasındaki çok büyük ölçüde uyum farkı belirgindir.

SONUÇ

Genel analiz, erkek ve kadın nüfusun mezuniyet alanları ile mevcut esas işleri arasındaki uyum düzeylerinde hem ortak eğilimler hem de belirgin farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Tüm yaş grupları bir arada incelendiğinde, kadınlarda alanıyla uyumlu işlerde çalışma oranının erkeklere kıyasla biraz daha yüksek olduğu, erkeklerde ise uyumsuzluk oranlarının görece fazla olduğu görülmektedir. Kadınlarda çok büyük ölçüde uyum oranı %36,8, erkeklerde %31,7; büyük ölçüde uyum oranı kadınlarda %25,7, erkeklerde %24,6'dır. Erkeklerde biraz uyumlu işlerde çalışma oranı %15,4 ile kadınların %12,5'inden yüksektir. Hiç uyumlu olmayan işlerde istihdam erkeklerde %16,3, kadınlarda %14,6 düzeyindedir.

Mühendislik, imalat ve inşaat alanı her iki cinsiyette de en yüksek temsil oranına sahip teknik alanlardan biridir. Erkeklerde bu alanın toplam istihdam içindeki payı yüksek olup çok büyük ölçüde uyum oranı %31,9'dur. Kadınlarda aynı oran %34,4 ile biraz daha yüksektir. Ancak her iki grupta da tamamen uyumsuz iş oranı %16–17 bandındadır. Bu durum, teknik alanlarda mezunların önemli bir bölümünün farklı sektörlerle yöneldiğini göstermektedir.

23

İş, yönetim ve hukuk alanı kadınlarda toplam uyum oranları açısından erkeklere göre avantajlıdır. Kadınlarda büyük ölçüde uyum oranı %30,3 ile erkeklerdeki %22,9'un belirgin şekilde üzerindedir. Bu fark, kadınların idari ve hukukla ilgili işlerde mezuniyet alanıyla daha uyumlu pozisyonlara yerleştiğini göstermektedir.

Eğitim alanı her iki cinsiyet için de yüksek uyum oranlarının görüldüğü bir alandır. Kadınlarda çok büyük ölçüde uyum oranı %59,4 ile erkeklerdeki %50,9'dan oldukça yüksektir. Bu fark, eğitim sektörünün kadın istihdamına daha uygun ve istikrarlı bir alan olduğunu, mezuniyetle iş arasındaki bağın daha güçlü kurulduğunu göstermektedir.

Sağlık ve refah alanında erkekler %49,1 çok büyük ölçüde uyum oranı ile kadınların %38,6'sının önünde görünmektedir. Ancak kadınlarda bu alanda tamamen uyumsuz iş oranı (%18) erkeklere göre (%13,1) daha yüksektir. Bu farklılık, kadınların sağlık alanında mezuniyetle doğrudan örtüşmeyen pozisyonlarda da yer alabildiğini göstermektedir.

Sanat ve beşeri bilimler ile sosyal bilimler alanlarında kadınlar genel olarak erkeklerden biraz daha yüksek uyum oranlarına sahiptir. Sanat ve beşeri bilimlerde kadınlarda çok büyük ölçüde uyum %31,9, erkeklerde %29'dur. Sosyal bilimlerde ise erkeklerde toplam uyum oranı biraz daha yüksektir, ancak fark belirgin değildir. Her iki alanda da tamamen uyumsuz iş oranı %20 civarındadır.

Teknoloji ve doğa bilimleri gibi düşük temsil edilen alanlarda farklılıklar dikkat çekicidir. Doğa bilimlerinde erkek ve kadınların çok büyük ölçüde uyum oranı %36,7 ile eşit olmakla birlikte, kadınlarda büyük ölçüde uyum oranı biraz daha yüksektir. Bilişim alanında ise erkeklerde çok büyük ölçüde uyum oranı (%28,3) kadınların (%14,3) yaklaşık iki katıdır; bu durum bilişim sektöründe kadın mezunların alan dışı işlere yönelme oranının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Tarım, ormancılık, balıkçılık ve veterinerlik alanında iki cinsiyet arasında büyük fark bulunmamaktadır; toplam uyum oranları %41–43 bandındadır. Hizmetler alanında ise cinsiyet farkı oldukça sınırlıdır; her iki grupta da tamamen uyumsuzluk oranı %19,9'dur, büyük ve çok büyük ölçüde uyum oranları birbirine yakın seyretmektedir.

Genel olarak sonuçlar, kadınların eğitim, iş-yönetim-hukuk, genel programlar ve sanat alanlarında erkeklere kıyasla daha yüksek uyum oranlarına sahip olduğunu; erkeklerin ise mühendislik, bilişim ve sağlık alanlarında kadınlardan daha yüksek veya benzer uyum oranlarına ulaştığını göstermektedir. Bununla birlikte, teknik alanlarda hem erkeklerde hem de kadınlarda tamamen uyumsuz iş oranının yüksek olması, istihdam politikalarının mezuniyet alanı-iş uyumu perspektifiyle yeniden ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

